

till: OBS Special den 10 juni 1996

Krönikör: Hillevi Helmfrid

Miljön och vårt sätt att se på tiden.

Mycket av miljöförstöringen kan härledas tillbaka till vårt kortsiktiga tänkande.

När vi fattar beslut i samhället är det budgetår och mandatperioder som utgör horisonten för vår tidsuppfattning. Ändå är det det sammantagna resultatet av alla dessa kortsiktiga beslut som avgör livsbetingelserna för kommande generationer.

Det är inte av illvilja som vi tänker kortsiktigt. Vi har helt enkelt svårt att intellektuellt klara av de stora perspektiven. Aldrig tidigare i historien har människan behövt överblicka sina handlingars effekter så långt fram i tiden. Det är smått obegripligt att det tog de naturliga processerna omkring 2 miljarder år att bygga upp det ozonskikt som vi på mindre än 100 år har lyckats tunna ut. Lika ofattbart är det att vi tycks tycka att billig el i 25 år gör att det är värt att efterlämna kärnavfall som kommer att finnas kvar långt efter nästa istid.

Vi påverkar livsbetingelserna på jorden för mycket lång tid framöver samtidigt som vårt medvetande rymmer ett mycket kort tidsperspektiv både bakåt och framåt.

I en undersökning om människors beredskap att ändra sitt miljöbeteende svarade många av de intervjuade att de gärna ville men inte kunde leva mer miljövänligt på grund av att man inte hade tid. Många sa att de sorterar sopor och att de ibland köper miljömärkta varor. Men mer långtgående miljöinsatser upplever man sig inte ha tid med.

Hur kommer det sig att vi upplever oss inte ha tid? Antagligen beror det på att vi lönearbetar mer än någonsin (män och kvinnor sammanräknat). Det finns anledning att undra om vi inte borde kunna lönearbeta mindre nu när produktiviteten i ekonomin 20-faldigats på 150 år? KOLLA

Varför går vi med på att jobba så mycket? Jo det är förstås för att ha råd att konsumera så mycket som vi gör. Lustigt nog är många av dom åtrådda konsumtionsvarorna till för att spara tid. Ta till exempel bilen, hushållsmaskiner och så vidare. Den andra delen av vår konsumtion är till för att fördriva den sparade tiden med.

Mitt i allt resursslöseri verkar nuet vara den resurs som de flesta av oss förstår minst att hushålla med. Vi tror oss spara tid och slösar samtidigt bort nuet. Ibland har vi för mycket tid och måste leta efter sätt att fördriva den på. Sällan känner vi oss nöjda med tiden. Vi skyller på tiden. Vi skäller på tiden.

Men tänk om det är så att vi själva kan välja hur vi förhåller oss till tiden! Då skulle vi kunna avstå från endel av det som vi fördriver tiden med och unna oss lite mer stillhet. Vi skulle kunna avstå från att så fåfängt försöka spara tiden. Och istället uppleva den, leva den, här och nu. Helt säkert skulle vi må bättre. Minskad miljöförstöring skulle vi få "på köpet" genom minskad konsumtion av tidsbesparande och tidsfördrivande prylar.

Något motsägelsefullt verkar miljöförstöringen bero på att vi är omedvetna både om vår historia, om framtiden och om nuet.